

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'סא

ערב שבת קודש
פרשת תולדות
כ"ח במרחשוון התשע"ה

יוצא לאור על ידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

ועד לתורתו של נשיא דורנו¹⁵. ונוסף על הלימוד עצמו - ישתדלו כל אחד ואחת בהפצת המעיינות חוצה, לפעול על עוד יהודים שיעשו כן.

15) וכבר יצא לאור ילקוט מותאם להצעה זו: "ילקוט רבותינו נשיאינו, מחולק לימי חודש כסלו", צפת ה'תש"ס.

שהם קשורים יחד ומהווים המשך זה לזה], ומה טוב - מתורתם של שלושת אבות החסידות: הבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן, ומה טוב - שבכל יום יוסיפו בלימוד, הן בכמות והן באיכות, החל מהעניין שהזמן גרמא - תורתו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, שהיא באופן ד"רחובות הנהר" כולל ובמיוחד - בספרים החדשים שנדפסו לאחרונה, ומצווה גוררת מצווה - מתורתם של כל הנשיאים,

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת -
לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד •
הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ח במרחשוון ה'תשע"ה - ו' בכסלו ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ח במרחשוון	הלי סנהדרין פרק י-יב.	הלי אבל פרק ג.	מליית שי. מיע רכד. מליית ש.
ש"ק	כ"ט במרחשוון	פרק יג-טו.	פרק ד.	מליית רצד. רצ.
א'	א' בכסלו	פרק טז-יח.	פרק ה.	מליית רעט. רעז. ערה. רעח. רעג.
ב'	ב' בכסלו	פרק יט-כא.	פרק ו.	מליית רפ. מיע קעז. מליית רעז. עדר.
ג'	ג' בכסלו	פרק כב-כד.	פרק ז.	מליית שטו. רפא. שטז.
ד'	ד' בכסלו	פרק כה-כו. הלי עדות... בפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מליית שיז. מיע קעח.
ה'	ה' בכסלו	פרק כז-כט.	פרק ט.	מיע קעט.
ו'	ו' בכסלו	פרק ה-ז.	פרק י.	מליית רצא.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן צינית ותפילין	זריחה	חמה	זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד'								
ו', כ"ח במרחשוון	4.11	4.59	5.21	6.22	8.49	11.26	11.56	4.38.2	5.04	
ש"ק, כ"ט במרחשוון	4.12	5.00	5.22	6.23	8.49	11.27	11.57	4.37.8	5.04	
א', א' בכסלו	4.13	5.01	5.23	6.24	8.50	11.27	11.57	4.37.5	5.03	
ב', ב' בכסלו	4.14	5.01	5.23	6.25	8.50	11.27	11.57	4.37.2	5.03	
ג', ג' בכסלו	4.14	5.02	5.24	6.26	8.51	11.28	11.58	4.36.9	5.03	
ד', ד' בכסלו	4.15	5.03	5.25	6.27	8.52	11.28	11.58	4.36.6	5.03	
ה', ה' בכסלו	4.16	5.04	5.26	6.27	8.52	11.28	11.58	4.36.4	5.03	
ו', ו' בכסלו	4.17	5.04	5.27	6.28	8.53	11.29	11.59	4.36.2	5.02	

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
תולדות	4:02	5:16	4:16	5:17	4:06	5:15	4:20	5:19
ויצא	4:02	5:16	4:16	5:17	4:06	5:15	4:20	5:19

עורך אחראי: לוייצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסףיצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסףיצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

תספורת: נוהגים שלא להסתפר (ושלא ליטול הציפורניים) בראש-חודש⁶. גם תספורת-מצווה לילד בהגיעו לגיל שלוש, תידחה למחרת⁷. שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל.

אומרים את ההלל כסדר התפילה, והמאחרים לתפילה בציבור לא יאמרוהו לפני התפילה או בתוך פסוקי-דמזמרה, כי אמירתו על הסדר חשובה יותר מאמירתו בציבור⁸.

בסיום ההלל אומרים: "ההללך ה' אלוקינו כל מעשיך" בהשמטת תיבת 'על'. מיד לאחר מכן, אומרים: "ואברהם זקן... זבדיה... 9" - כל זאת יחד

פרק ו, סעיף עה).

6) "מפני חשש סכנה, כי כן הזהיר רבי יהודה החסיד" [בצוואתו אות מח], שר"ע אדה"י סי' רס"א. ומה שלא הביאו המ"א ואדה"י שם את נטילת הציפורניים, ביאר במילואים (א) לסי' זה בסו"ס 'קיצור הלכות משר"ע אדה"י', מפני שבעש"ק יש להקל בפרט זה. 7) ראה 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' שב שדן בזה, ומסיים: "ולדעתי יש לעשותה (תיכף) לאחר ראש-חודש". וכן במענה שלאח"ז. סיבת הזריזות בזה, ראה שם עמ' שא.

8) בשנים הראשונות סיפר הרה"ח ר"ל של' גורנו בשם הרבי בשם אדמו"ר מהור"י צ' בשם אדמו"ר מהורש"ב, שאין לומר הלל שלא כסדר התפילה, כי אחר-כך, כשיתפלל שמו"ע ללא הלל, יהא זה כמו "אן אלטע געבאקענע בולקע" [-חלה ישנה שנאפתה מזמן]. וראה כף-החיים סי' תכ"ק לח בשם שלמי ציבור: "ואין דעת האר"י זלה"ה נוחה... לומר דברים שלא כסדרן". זאת למרות שעל-פי הגלגה פסק אדה"י סי' תפ"ג לומר הלל עם הציבור גם אם הוא קודם התפילה, כשם שפסק בס"ל נב"א לדלג בפסוקי-דמזמרה כדי להתפלל בציבור, ולמעשה נמנעים מזה לגמרי כמבואר בא"ק חט"ו עמ' קע וה"ח עמ' פא. ועיי"ש ח"י עמ' סז, שאף שרבותינו נשיאנו היו מאריכים הרבה בתפילת שבת, הנה ביום טוב היו מסתדרים באופן שגמרו תפילת השחר עם הציבור ואמרו הלל עמהם, ע"כ. ולכאורה כך נהגו גם בראש-חודש (ראה סה"ש תש"ו עמ' 11. 'רשימות היומן' עמ' רז). וע"ע בס' 'דיני ומנהגי ר"ח - חב"ד' עמ' נה.

9) א) בס' שער הכולל סי' פ' לו ביאר דברי אדה"י ("ויאמר...") שצריך לבטא שם זה בפה, אף שע"פ האר"י ל נוהרים מלהזכיר שמות-מלאכים (שער המצוות פרשת שמות. סי' שמירת הגוף והנפש סי' צ"ג, וש"נ. וגם בתפילה, כמו ביה"ד שלאחר התקיעות - מטה אפרים סי' תק"צ סל"ו, קיצור שר"ע סי' קכט סעיף טו), כי שם "זבדיה" הוא גם שם-אדם בתנ"ך (עזרא ח, ח ועוד). ב) פשטות לשון המקובלים היא שזהו שם של הקב"ה, מאידך בס' אמרי פינחס לשון המקובלים היא שזהו שם של הקב"ה, מאידך בס' אות תנא, כתב שהוא שם מלאך.

ג) ע"פ הכוונות בשם' משנת חסידים וכו' משמע שאות ב' של 'זבדיה' צ"ל מנוקדת בקמץ (שלא כפי שמופיע בתנ"ך בשם הנ"ל), ומה שלא ניקד זאת אדה"י - י"ל שהוא כדי שיהא שווה לכל נפש, בכל ניקוד, ויודעי-ח"ן ינקדו זאת כפי ידיעתם (כל אלו - ע"פ

אומרים שלוש פעמים¹⁰. גם הש"ץ אומר זאת לפני קדיש תקבל.

חודש כסלו: חודש כסלו הרי בכלל מוצלח יותר מאשר החודש שלפניו ושלאחריו¹¹.

מצד ריבוי הימים טובים שבו, נעשה כל החודש כמו יום-טוב, ועד שפועל גם בחודש מרחשוון שלפניו (שאין בו אפילו יום-טוב אחד) שנחשב כמו ערב-יום-טוב¹².

"נחיצות גדולה לנצל את חודש כסלו להפצת שיטת חסידות חב"ד. ובפרט החל מהימים 'י בכסלו, י"ט בכסלו ואילך, וסידור הדברים בפרסום המתאים. ולא רק בהנוער החרדי בלבד, אלא גם זה שלעת-עתה עדיין אינו חרדי, הנמצא לעת-עתה 'חוצה'¹³."

שתי הצעות שהציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לחודש זה¹⁴:

א) בהתאם לזה שחודש כסלו הוא "חודש חסידי", לבטא זאת בכך שבמשך החודש יערכו התוועדויות חסידיות בכל מקום ומקום, הן לאנשים והן לנשים (כמובן, בנפרד), וכדאי גם לצרף את הטף. בהתוועדויות אלה ידברו דברי תורה ויעודדו להוסיף בלימוד התורה, נגלה וחסידות, ובהפצת היהדות והמעיינות חוצה. ובמיוחד - בימים טובים החסידיים דחודש זה, החל מ"י כסלו ואילך בכל יום, בכל מקום וחוג לפי עניינו, עד להתוועדות הכי גדולה ביום י"ט כסלו, ראש-השנה לחסידות, וכפעולה נמשכת - גם בימים שלאחרי זה, ובפרט בימי חנוכה, סיום החודש.

ב) בכל יום בחודש כסלו ילמדו כל אחד מהאנשים הנשים והטף (ומה טוב - ברבים, בעת ההתוועדויות הנ"ל וכיוצא בהן) עניין (נוסף) בתורת החסידות, מתורתם של כל אחד מרבותינו נשיאנו [הן של כל אחד מהם בנפרד, והן כפי

סידור רבינו הזקן עם ציונים והערות' עמ' תפא, ובקונטרס 'לוח השמטות ותיקונים' שלו לעמ' זה). וא"כ עדיף לחזור ולהדפיסו כפי שהיה, ללא ניקוד.

10) היום-יום, א' דר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

11) מענה לעניין קביעת זמן לטיפול רפואי - לקוטי-שיחות כרך כ"ט ע"ע 569.

12) סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 78 ובהערה 1.

13) אגרות-קודש ח"ה עמ' כט"ל.

14) ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת תולדות

כ"ט במרחשוון, מברכים החודש וערב ראש־חודש כסלו

[פירוט מנהגי שבת מברכים נדפס לאחרונה ב'התקשרות' לשבת בראשית, גיליון א'נו]. אמירת תהילים בהשכמה. אחר־כך ילמדו כשעה מאמר חסידות, ואחר־כך התפילה.

בקריאת תיבת 'מחלת' שבסיום הפרשה (כח,ט), במבטא האשכנזי, יש כמה נוסחאות¹. הפטרה: 'מחר חודש'².

ברכת החודש: המולד - ביום שבת־קודש, בשעה 9:46 ו־17 חלקים.

מברכים "ראש־חודש כסלו - ביום הראשון". אין אומרים 'אב הרחמים'.

יום התוועדות.

"בשבת זו צריכים להתחיל כבר בהכנות הדרושות לקראת "מבצע חנוכה", כדי שיוכלו לארגן מבעוד מועד ש"מבצע חנוכה" יהיה באופן של "שטורעם", ובאופן ד"לכתחלה אריבער".

ומכיוון שכל ענייני החודש כלולים ב"ראש חודש", ובפרט כאשר מדובר אודות חנוכה שהוא בסוף חודש כסלו - נעוץ תחילתן בסופן וסופן

(1) נוסח התימנים הוא **מַחֲלַת** (ש"ת פעולת צדיק ח"א סי' טו), אבל במנחת־שי מביא מספרים מדויקים שיש לקרוא **מַחֲלַת**, וכ"ה בתיקון 'איש מצליח' ובחומש 'תורה־תמימה' (וכן מופיע בתנ"ך ברויאר, וב'שינויים לפי דפוסים ראשונים' שבתורה שלימה סי' פ' ויחי). ובהקלטות קרה"ת של הר"מ שוסטערמאן ע"ה קורא **מַחֲלַת** (כמו שמופיע בתנ"ך קורן, ובתורה שלימה על אתר, וצ"ע). וראה 'בצל החכמה' עמ' 117 שהרבי אמר שאינו אחראי לפרטי הקריאה בניין שלו. וע"ע (באותו עניין ממש) מ'תורת מנחם' ח"ד עמ' 156.

(2) קרא הפטרה אחרת - קורא אחריה 'מחר חודש', ואם נזכר אחר הברכות, קורא אותה בלא ברכה (לוח כולל־חב"ד).

בתחילתן" - אזי צריכים להתחיל בכל עניינים אלו מראש חודש כסלו, ולכן צריכים לעורר אודות עניין זה בשבת מברכים חודש כסלו³. במנחה אין אומרים פסוקי 'צדקתך'.

יום ראשון

א' בכסלו - ראש־חודש

היום הבהיר "ראש־חודש כסלו". עורכים התוועדות חסידית, לרגל היום בו נרפא כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ממחלתו בשנת תשל"ח ויצא לביתו⁴.

[כמה ממנהגי ראש־חודש נדפסו לאחרונה ב'התקשרות' לשבת בראשית. כאן נזכרו מנהגים נוספים].

בתפילת ערבית של מוצאי־שבת, טופחים על השולחן כדי להזכיר לציבור לומר 'עלה ויבוא'. מנהג הנשים שלא לעשות מלאכות מסוימות בראש־חודש⁵.

(3) 'התוועדות' תשמ"ג ח"א עמ' 514, ובכ"מ. (4) לאחר האירוע שהיה בשמיני־עצרת באותה שנה. פרשת הדברים בארוכה בקונטרס 'ראש חודש כסלו' (הוצאת 'נפרצת', כפר־חב"ד תנש"א). סעודת ההודיה התקיימה רק ב'זאת חנוכה'. כן חובר לכבוד העניין 'מארש' מיוחד (ע"י הרה"ח ר' פייטל שי' ברצ"ל) הלוי לוי. כנראה, הושר לראשונה בר"ח כסלו תשמ"מ) ה'מארש' מופיע בקלטת־שמע של 'ילדי ליובאוויטש - לונדון' בשם 'מי ארמיה', צד א.

(5) שו"ע ורמ"א סי' תיז ס"א, שהפרטים תלויים במנהג המקום. יש מקומות שאסרו תפירת [ב'התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 948 מודגשת מלאכה זו, וצוין לתשב"ץ ח"ג סי' רמד], סריגה, כיבוס (ידיני), וגיהוץ שלא לצורך היום (ראה שם: שערי־תשובה ס"ק ג. כף־החיים ס"ק ללב. אשל־אברהם להרה"צ מבוטשאטש). ובערוך־השולחן שם ס"י כתב ש"אצלנו" נשים העוסקות באומנות - עושות מלאכה, שלא קיבלו עליהן להפסיד פרנסתן (ואצ"ל ביחס למלאכות הקשורות בחינוך, ראה ס' חול־המועד כהלכת,

בשליחותו של 'יצחק' זוכים לכל הברכות

חידוש השליחות בפרשתנו ("וישלח יצחק"), לעומת שליחות אליעזר על ידי אברהם • בהיותו מציאות לעצמו, מבצע השליח את שליחותו כעניין שלו ביתר חיות ותוקף, אף במקום שהמשלח אינו מגיע אליו, ועם זאת - "כמותו" של המשלח • נשיא דורנו מברך את השלוחים, לפני, בעת, ואחרי צאתם לשליחות בברכות נעלות ביותר, ועל־ידי כך יוכלו להוסיף מרץ בקיום השליחות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

וכך גם בנידון דידן - שבפרשת תולדות רואים שייכות גלויה והוראה ברורה בנוגע לכינוס השלוחים.

ב. הפעם הראשונה בה מדובר בתורה אודות "שליחות" היא בסיום פרשתנו⁵ (בשיעור היומי של יום השבת)⁶ - "וישלח יצחק את יעקב גו".

ואף־על־פי שגם לפניכן, בפרשת חיי־שרה⁷, מסופר ובארוכה, אודות השליחות ששלח אברהם אבינו את אליעזר (וגם שליחות זו היתה באותו עניין - "לקחת אשה"⁸) - הרי אברהם אבינו לא שלח את אליעזר בתור "שליח" אלא בתור "עבד", וכמודגש בכתוב בתחילת הפרשה⁹ "ויאמר אברהם

א. כינוס השלוחים העולמי, של השלוחים שי' דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בכל מרחבי תבל, מתחיל בשנה זו, בשבת זו, שבת קודש פרשת תולדות.

והנה, על־פי תורת הבעל־שם־טוב הידועה¹ שכל דבר הוא בהשגחה פרטית, ולכן צריך יהודי ללמוד הוראה מכל דבר שהוא רואה או שומע², ועל־אחת־כמה־זכמה מפרשת השבוע שקוראים ולומדים בזמן זה, כתורת אדמו"ר הזקן הידועה³ ש"יש לחיות עם הזמן" - מובן שלפרשת השבוע יש שייכות, שייכות שניתן ללמוד ממנה הוראות לגבי כינוס השלוחים.

לפעמים יש צורך לחפש את השייכות וההוראה שבעניין מסוים, ולפעמים, ובפרט בדור ש"אכשור דרי" (בתמיהה)⁴ - מראים לבני ישראל הוראות ברורות ומאירות, כדי להקל את עבודתם בחושך הכפול ומכופל של הגלות ועקבתא דמשיחא.

- (1) כתר־שם־טוב (הוצאת קה"ת) בהוספות סק"ט ואילך.
- (2) שם סק"ז ואילך.
- (3) "היום יום" ב' חשוון, ס' השיחות תש"ב עמ' 29 ואילך.
- (4) יבמות לט, ב. ועוד.

(5) משא"כ וישלח את הינה (נח,ח) - אין זה הגדר דשליחות דנדרו"ד, כי היא בן אדם דווקא. ויתירה מזה שאין שליחות לחשו"ו "דלאו בני דיעה נינהו" (גיטין כג, א).

- (6) כח,ה.
- (7) כד,ב ואילך.
- (8) שם, ד. כח,ו.
- (9) שם, ב.

פרשת תולדות

אברהם הוליד את יצחק (כה,יט)

אברהם הוליד את יצחק: לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק (רש"י)

המפרשים הקשו, שלכאורה היתה התורה צריכה לרמז את המענה לטענת ליצני הדור לעיל, בפרשת וירא, שבה מסופר על לידתו של יצחק.

ויש לומר, שהרי ידוע כי יצחק היה 'מרכבה' למידת הגבורה, שלכן עסק בחפירת בארות, הורדת העפר והאבנים המכסים על המעיין וגילוי המים החיים הנובעים מלמטה למעלה. יצא ממנו עשיו, גבורה דקליפה. מובן אפוא, שדווקא בפרשתנו, כשלומים שיצחק הוליד את עשיו (גבורה דקליפה), ועיקר עבודתו (מאורעותיו) היה בחפירת בארות (קו הגבורה) – אז מתעורר תוקף הטענה, שאין לו קשר עם אברהם (שמידתו מידת החסד), ויש צורך לשלול טענה זו.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 101)

* * *

מדוע הוצרך הקב"ה לצור באופן מיוחד את צורת קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, והלוא טבע הדברים שכן דומה לאביו?!

אלא אברהם היה 'מרכבה' למידת החסד, ואילו יצחק היה 'מרכבה' למידת הגבורה. הרי שהאב והבן היו בעלי תכונות אופי מנוגדות. הדבר אמור היה להתבטא גם בקלסתר פניהם, שהרי בפנים משתקפות תכונות הנפש, כידוע. לכן הוצרך הקב"ה ליצור את קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, בניגוד לטבע.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 100-101)

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה... לו לאשה (כה,כ)

סיפור דברי ימי חייו של יצחק בפרשתנו מתחיל בהיותו בן ארבעים, שאז לקח את רבקה לאשה, וסיפור זה משמש הקדמה לעיקר הסיפור – הולדת יעקב ועשיו. וזאת, אף שבמשך ארבעים שנות חייו לפני נישואיו אירעו לו דברים רבים, ובראשם – ניסיון העקדה, וכמוֹכֵן שהייתו בגן־עדן בשלוש השנים שבין העקדה לנישואיו.

ללמדך, שתכלית הכוונה אינה מסירת נפש (העקדה), או העלייה לגן־עדן, אלא בירור העולם, עשיית דירה לו יתברך בתחונתו. ובירור זה קשור בהולדת ילדים, כנאמר (בראשית א, כח) "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה".

(ספר השיחות תש"נ כרך א, עמ' 155)

לשליח) "כמותו" דהמשלח, מה־שאי־כן התואר "עבד" מורה להיפך על פחיתות, אשר לא זו בלבד שאיננו "אדון" (שיש לו בעלות על אחרים), אלא יתר על כן – אפילו איננו אדם סתם, ועוד יותר – איננו בעל־הבית על עצמו, איננו "בן חורין".

וכתוצאה מחילוק זה בין שליח ועבד בערך ויחס שלהם אל המשלח ואל האדון, נעשה גם חילוק באופן פעולתם עבור המשלח והאדון:

שליח הוא כמותו דהמשלח, ולכן בכוחו לפעול על־ידי פעולתו, כאילו שהדבר נעשה על־ידי המשלח.

מה־שאי־כן מה שמעשה העבד מועיל עבור האדון, "מה שקנה עבד קנה רבו"¹⁶, אין זה מפני שהעבד הוא "כמותו" דהאדון, ואדרבה – העבד איננו "כמותו" דהאדון, ולכן לא ייתכן לומר שהוא יוכל לפעול עבור האדון¹⁷, אלא אדרבה – כיוון שאין לו כוחות, איננו מציאות לעצמו והוא קנוי לרבו, הרי המעשה שהוא עושה זהו מעשה האדון, שהוא האדון עושה על־ידי "קניינו".

ד. על־פי הנ"ל יובן גם החידוש בהוראה בעבודת ה' שיש ללמוד מעניין השליחות שבו מדובר בפרשתנו – לגבי ההוראה שיש ללמוד מפרשת חיי־שרה שבה מדובר אודות עבד:

נוסף לזה שבני ישראל הם עבדי הקב"ה, כמו שכתוב¹⁸ "כי לי בני ישראל עבדים" – עשה הקב"ה את בני ישראל גם לשלוחים שלו¹⁹, ובכך ישנה מעלה כפולה:

(16) פסחים פח.ב. שו"ע יו"ד סרס"ז סכ"ב. ולהעיר מהדיעה (ראה רשב"א קידושין כג.ב) דמה שקנה עבד נקנה מלכתחילה לרבו.

(17) ואף דאפשר למנות גם עבד שליח* – הוא דווקא כשממנה אותו לשליח, דע"ז הוא מחשיב אותו למציאות ונעשה כמותו דהמשלח. משא"כ כששולח אותו בתור עבד. * והא דאין עבד מקבל גט לחבירו מיד רבו שלו (גיטין כג.ב) – הוא משום "דיד עבד כיד רבו דמי וכשסרו גט בידו לא יצא גט מרשותו" (רש"י שם), אבל כששולח אותו בתור שליח להולכה למסור גט שחרור לחבירו, מסתבר דמהני].

(18) בהר כה.נה. וראה תניא פמ"א (נו.א).

(19) ראה לקו"ת ויקרא א.ג.

אל עבדו", וכן בתחילת דברי אליעזר¹⁰ – "עבד אברהם אנוכי".

ואף שישנה נקודה משותפת בין שני הדברים (שליח ועבד), ששניהם מורים על פעולה באמצעות הזולת – הרי מובן שעבד ושליח הם שני גדרים שונים:

גדר השליחות הוא שהמשלח מוסר את העניין לאדם שני, שהוא הזולת יפעל את הדבר עבורו.

ואף־על־פי שהסיבה לכך שמעשה השליח יכול לפעול אינה אלא מפני שהמשלח נתן לו את הכוחות וה"בעל־הבית" שקייט" לכך (על־ידי מינויו לשליח) שיעשה "כמותו"¹¹ של המשלח – הרי גידרה של הנתנינות כוח הוא שהמשלח נותן כוחות לאדם אחר כדי שהוא, אדם שני, יהיה מסוגל לפעול.

מה־שאי־כן כאשר מצווים לעבד לעשות משהו, מפני שהעבד הוא "כספו"¹² של האדון (ולא מציאות לעצמו) – הרי זה ממש¹³ עשיית האדון¹⁴.

ג. סיבת החילוק הנ"ל בין שליח לעבד:

התואר "שליח" מורה על מעלתו, היינו על יחס של חשיבות וערך שקיים בינו ובין המשלח – שהוא "כמותו" של המשלח.

ויתירה מזו: כדי להיות שליח עליו להיות (עוד בטרם המינוי שלו לשליח) בדומה למשלח – "מה אתם כו' אף שלוחכם"¹⁵. ומפני הדמיון שלו למשלח ביכולתו להיות אחר־כך (כשמתמנה

(10) שם, לד.

(11) משנה ברכות לד.ב. קידושין מא.ב: שלוחו של אדם כמותו.

(12) משפטים כא.כא.

(13) וצ"ע במקום שנאמר בשליח כמותו ממש (לע"ע מצאתי רק בתשובות הריב"ש סרכ"ח) אם הכוונה לדין מיוחד בשליח זה ואם בכ"ז מחולק עבד – לדיעה זו. ולא מצאתי לע"ע שידונו בוה. ואכ"מ.

(14) ונפק"מ לדינא, דלהדיעות ש"משלוח מנות" צ"ל ע"י שליח דווקא (שד"ח אסיפת דינים מערכת פורים סוס"ו. משו"ת בניין־ציון סמ"ד) יש לומר, דאינו יוצא במשלוח ע"י עבדו (אם לא כשמינה אותו לשליח, כדלקמן הערה 17).

(15) קידושין מא.ב. וש"נ. ואין זה גזו"כ, אלא מובן גם בשכל, שבכדי שיהיה "כמותו" דהמשלח צריך להיות בדומה אליו. וראה לקו"ת ויקרא א.ג.

בפרי מגדים משבצות זהב סימן תקסו ס"ק ג:
"ועיין אליהו רבה דיש ליתן צדקה במנחה
'אגרא דתעניתא צדקה', וכן נוהגין במקצת קהלות
להכריז ליתן כופר נפש, ומכל מקום יראה לעשות
כן שלא בחזרת ש"ץ התפלה כי מבלבלין וצריך
לשמוע להש"ץ."

גם בב' וה' הגבאין הולכים במעות קערה
כמה פעמים אמרתי להם שלא לילך בשעת קריאת
התורה, דתקנת עזרא הוא ומבלבלין (ו'רק לאחר
קריאת הס' ונכון הוא) – והובאו דבריו בכף
החיים שם ס"ק טו".

וראה גם 'משנה ברורה' סימן צב ס"ק לו: "ויש
מקומות שנוהגין לקבץ צדקה בעת קריאת התורה
והוא שלא כהוגן דמבטלין עלידייזה מלשמוע
קריאת התורה ועניית ברכו את ד' וכו'".
(וראה גם 'צדקה לחיים' (מר"ח פלאגי) דרוש ו'
אות ד'. ומעם לועז ויגש ע' תשפה).

ואף הרבי עצמו הדגיש (התועדויות תשמ"ב
כרך ד' עמ' 2170), כי:

אלו הרוצים לתת צדקה [בעת אמירת "ויברך
דוד"] על פי מה שכתוב בכתבי האריז"ל, ואין הדבר
מבלבל אותם לכוונת התפילה – תבוא עליהם ברכה,
אך בנוסף יתנו גם קודם התפילה.

והרבי לשיטתו (אגרות קודש כרך יא עמ' שכד)
שכיום, הנתינה שהייתה נוהגה לפני ויברך דוד –
צריכה להיות לפני התפילה, וכפי שכתב:

ואפשר לומר – על פי נגלה – שהקדימו הנתינה
לקודם ישתבח, בכדי שלא להפסיק בתפילה משעה
שיורד הש"ץ לפני התיבה שהוא לישתבח (טושו"ע
ריש סימן נג).

וכיון שנתה יורדים לפני התיבה לפני זה, ותמיהא
מילתא להפסיק בינתיים... יש לתרץ בזה מה שרובא
דרובא נוהגים ליתן צדקה לפני התחלת כל התפילה.
(ברם, בשנת תשמ"ב (לעיל) ביאר את הנתינה
ב'ויברך דוד' על פי פנימיות העניינים – ראה שם
כרך ד' עמ' 1953).

ובשל"ה הק' (רמזי אותיות שסט) כתב:

"על כן נכון בעיני המנהג שראיתי בקהילות א"י
כשהגבאי הולך לגבות צדקה בבית הכנסת הולך
לאחר 'ויברך דוד' ואומרים שכך מקובלים בשם
אלקי האר"י ז"ל."

"ואפשר שטעמו משום כי בהתנדבותו
והתנדבות השרים אז ויברך דוד כו'. עליכן ראוי
בזה המקום לגבות צדקה, ולא כמו שעושים בשאר
ארצות שהולך הגבאי בעת חזרת שליח ציבור
התפילה. ואז אין מחשבת העם על שמיעת התפילה
לומר אמן כדינה, על כן טוב ויפה זה המנהג."

כלומר: השל"ה מעדיף נתינת צדקה בסמיכות
ל'ויברך דוד' מאשר שיעשו כן בעת חזרת הש"ץ;
לדעת הרבי, כיום – על פי נגלה – העדיפות
ככלל היא לתת לפני התפילה. ואילו הפרי
מגדים' מעדיף את הנתינה אחרי קריאת התורה,
מאשר בשעת הקריאה או בעת חזרת הש"ץ. אלא
שזוהי יש לציין מה שהדגיש הרבי (באגרות קודש
הנ"ל) "דהנתינה לצדקה לאחר שמונה עשרה הוא
ענין בפני עצמו, ואינו הענין דנתינת צדקה לפני
התפילה...".

והנה עוד כותב הרבי (אגרות קודש כרך יט
עמ' עא) ש"ממה שכותב אדמו"ר הזקן בשולחן
ערוך שלו ב' הענינים בנפרד (בסימן נא ובסימן
צב) משמע דשתי נתינות הן": (א) לפני התפילה. (ב)
קודם ויברך דוד.

ומצינו שכתב ה"כלי יקר" (בספר עוללות
אפרים ח"ד מאמר תקב) על דברי הגמרא בברכות
(ח,א) "לעולם יכנס אדם שני פתחים בבית הכנסת
ואחר כך יתפלל" – שני פתחים ניתן לפרש
כלפי מצות הצדקה אשר נכתבה בתורה בכפילות
השורש 'פתח' – "פתוח תפתח".

ועל פי הנ"ל יש לומר ששני פתחים הכוונה
לשתי הנתינות. – אך כפי שהרבי מדגיש בתנאי
ובאופן שלא יבלבלו לתפילה.

לעני או לקופה

ועוד מעניין צדקה – כותב הרבי באגרות קודש
כרך יא עמ' קפד:

בנתינת צדקה, שיתן לפני התפילה... באם לא
ימצא עני על אתר. – הנה ידוע שבכגון דא מוסרים
הצדקה לגבאי צדקה או לקופה של צדקה."

ויש לציין לש"ך יורה דעה סימן רמט סעיף
יו"ד: "וכל שכן אם נותן לקופה של צדקה קודם
תפלה שעדיף טפ"י."

(א) הדבר מורה על חשיבות בני ישראל [שעוד
בטרם נעשו שלוחים הרי הם בדומה, כביכול,
לקב"ה, אתם קרויים אדם²⁰ על שם "אדמה
לעליון"²¹, ועל אחת כמה וכמה לאחר שנעשו
שלוחים, שאז נעשו "כמותו" כביכול].

(ב) את כל העניינים, פועלים הם עלידי
עבודתם, ובמילא ישנה בכך המעלה של "קב
שלו", כי השם עשה את האדם באופן אשר "אדם
רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבירו"²².

ואף שאין זה "כוחי ועוצם ידי"²³ ח"ו, כי אם
בכוחו של הקב"ה – הרי הכוח נמסר להם ונעשה
עניין שלהם, כמדובר לעיל אשר אף שהשליח
מקבל את כוחו מהמשלח, הנה כוח המשלח נמסר
לו (לשליח) שהוא יוכל למלא את השליחות.

ויש לומר, שנוסף לזה שבעניין השליחות
ישנה המעלה של "קב שלו" הנ"ל, הנה עלידי זה
מתמלאת כוונת הבריאה ש"נתאוה הקב"ה להיות
לו יתברך דירה בתחתונים"²⁴ – שהרי השליחות
של "דירה בתחתונים" היא, שה"תחתונים"
נעשים "דירה" לקב"ה (לא מלמעלה, אלא מצד
הטבע והמציאות שלהם, עלידי עבודת (וכוח)
התחתונים גופא.

ה. כל עניין בתורה הרי הוא בתכלית הדיוק.
ובהתאם לכך, הרי שבפעם הראשונה בה מדובר
בתורה אודות שליחות [שהיא גם הוראה על
השליחות של בני ישראל בכלל ובפרט] – ישנה
גם הוראה במה מתבטאת השליחות:

השליחות ד'וישלח יצחק את יעקב" היתה כדי
שילך לחרון, לבית לבן, "לקחת לו משם אשה".
וכפי שהיה והתברר אחר כך בפועל – הרי דווקא
בחרון ("חרון אף של עולם"²⁵) העמיד יעקב את

20 יבמות סא, רע"א.

21 של"ה כ.ב, שא.ב, ובכ"מ.

22 ב"מ לח, א.

23 עקב ח"ז.

24 ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא
רפ"ו.

25 פרש"י ס"פ נח. וראה לקו"ש חט"ו עמ' 63 ואילך.

משפחתו וקיים את הציוויו²⁶ ד"פרו ורבו גו",
ובאופן של "מטתו שלימה"²⁷.

ונוסף לכך ששם העמיד את משפחתו, עשה שם
גם דירה לו יתברך בתחתונים, עלידי ההתעסקות
בצאן לבן, עד שנהיה אצל יעקב (בחרון) צאן רבות
וגו', ובלשון החסידות – שבירר והעלה ניצוצות
הקדושה שהיו בצאן לבן²⁸.

ועד שגם בלכתו בדרך, עוד בטרם בואו לחרון
(מקום שליחותו) – "ויקח²⁹ מאבני המקום וישם
מראשותיו", היינו שלקח אבנים (דומם, נברא הכי
תחתון) ופעל בהם עלייה ועד ש"והאבן³⁰ הזאת גו'
יהיה בית אלוקים".

וזוהי גם ההוראה לכל אחד ואחד מישראל –
ששליחות נשמתו, אשר ירדה למטה בעולם הזה
הגשמי (חרון, חרון אף של מקום בעולם) היא –
לפעול "פרו ורבו גו'", הן כפשוטו והן ברוחניות,
להשפיע בענייני יהדות על עוד יהודי ועוד יהודי
עלידי מצוות, ותורה בפרט³² (והרי "המלמד את
בן חבירו תורה כאילו ילדו"³³), וכן להשפיע על
אומות העולם (תושבי חרון) שיקיימו שבע המצוות
שלהם³⁴, ועד – לעשות את כל העולם כולו, גם
החלק שלמטה מסוג המדבר, ועד הדומם (אבני
המקום) לדירה לו יתברך³⁵.

ו. ויש להוסיף, אשר עלידי "וישלח יצחק את
יעקב" – שיעקב יצא ממקומו של יצחק והלך
דווקא לפדן ארם "לקחת לו משם אשה" – נפעל

26 בראשית א, כח.

27 ויק' פ"ו, ה. וראה פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. ועוד.

28 ראה תו"א ויצא כג, ג. תו"ח שם לח, ב. שם ר"פ וישלח. אוה"ת
שם רכח, א.

29 ויצא כח, יא.

30 שם, כב.

31 שעל זה קאי "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" – אורי
החיים ויצא כח, יד. הובא ונתבאר בקיצורים הערות לתניא
עמ' כז. ד"ה ויצא תר"ל, תר"פ, תרפ"ז. וראה בארוכה ד"ה
ושבתי בשלום תשל"ח (קונטרס ר"ח כסלו תשמ"ח נדפס
בספר המאמרים מלוקט ב, כסלו, ע' יז) ס"ז ואילך.

32 ראה לקו"ד ח"ד תשמו, א. ס' השיחות תש"א ס"ע 45 ואילך.

33 סנהדרין יט, ב. הובא בפרש"י במדבר ג, א.

34 ראה רמב"ם הל' מלכים ס"ח.

35 ראה בכ"ז ד"ה ושבתי בשלום הנ"ל.

עניין שלא היה גם במקומו של יצחק וגם לא אצל יצחק:

יצחק היה עולה תמימה³⁶, ובמילא, העבודה של הפיכת הסטרא-אחרא, אנשים שהם היפך מקדושה – לקדושה, לא היתה שייכת אצלו [דלא כאביו ואמו ש"אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים"³⁷].

אמנם, עלידי "וישלח יצחק את יעקב" לפדן ארם, הנה מלבד הברורים שברר בחוץ³⁸ לארץ²⁸ היתה "מיטתו שלימה", ועד אשר "אלה תולדות יעקב יוסף"³⁹, שעניינו של יוסף הוא – "יוסף ה' לי בן אחר"⁴⁰, לעשות גם את ה"אחר" ל"בן"⁴¹, היינו, שגם אלו שהם לעת עתה בבחינת "אחר" – יתפכו, ובפרט עלידי זה שמגלים שהם באמת בבחינת "בן", ועד – בנו יחידו של הקב"ה, עד ל"בנימין" – "בן ימין"⁴², בן ארץ ישראל⁴³, ארץ אשר עיני ה' אלוךך בה (אלוקות), עד ארץ שרצתה לעשות רצון קונה⁴⁴.

ז. והנה, מלבד ההוראה שיש ללמוד מ"וישלח יצחק את יעקב" אודות שליחותו של כל אחד ואחד מישראל, ישנה הוראה מיוחדת לשלוחים בפשטות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – בנוסף לכך שתוכן השליחות שלהם הוא כשליחות יעקב – שנשלחו למקומות רחוקים, רחוקים ברוחניות, פדן ארם, ולפעמים גם חרן [נוסף לזה שעולם הזה בכלל הוא חרן, הרי מקומות אלו הן חרן שבעולם הזה גופא] כדי לפגוש יהודים "אחרים" לפעול בהם את כל הנ"ל (בנוגע לעצמם, בנוגע לשאר בני ישראל ובנוגע למצוות בני נח, כנ"ל) – הרי הדבר מודגש במיוחד בשמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

(36) פרש"י שבערה 38.

(37) ב"ר פפ"ב,ו. פרש"י לך יב,ה.

(38) משא"כ יצחק, להיותו "עולה תמימה" אין חו"ל כדאי לו (רש"י פרשתנו כו,ב).

(39) ר"פ וישב (לו,ב).

(40) ויצא לכד.

(41) ראה אוה"ת ויצא רכא ואילך. ויחי שפוא ואילך. שדא ואילך. שצוב ואילך.

(42) פרש"י וישלח לה,ח.

(43) פרש"י שם.

(44) ב"ר פ"ה,ח.

שמו (השני) הוא "יצחק" – "וישלח יצחק את יעקב", ושמו הראשון הוא – "יוסף", על שם "יוסף השלוחים המשתתפים בכנס זה – על מנת שאיש את רעהו יעזרו ויקבלו החלטות טובות אך להוסיף ולהרחיב את עבודת וקיום השליחות ד"וישלח (יוסף) יצחק את יעקב".

ח. ויש להוסיף ולהדגיש, שהעבודה בכל הנ"ל צריכה להיות בתור שלוחים, היינו לא רק מצד קבלת-עול (עבודת עבד), אלא בתור דבר שלהם (שליח), שאז עוסקים בדבר בחיות אחרת לגמרי. ואף-על-פי שבקבלת-עול (עבודת עבד) ישנה מעלת הביטול – הרי בשעה שעוסקים בשליחות כדבר פרטי, העבודה היא בתוספת חיות (כנ"ל), וזה מוסיף גם בקיום השליחות בפועל. ולכן, רצונו של המשלח הוא שיעסקו בזה בתור דבר פרטי, ובמילא – הנה מצד הביטול בקבלת-עול גופא, נדרש שהעבודה תהיה (לא רק בתור עבד, אלא בתור שליח.

ואף-על-פי שעבודת השלוחים צריכה להיות במסירות-נפש, אשר מסירות-נפש קשורה (לכאורה) בביטול – הרי רואים בפועל שפעמים רבות המסירות-נפש קשורה דווקא בתוקף המציאות:

כאשר המציאות היא בחלישות, אזי כאשר מילוי רצונו קשור בקשיים, ועל-אחת-כמה-זכמה בסכנה, הדבר ימנע אותו מלמלא את רצונו; אבל כשהוא בתוקף המציאות – שום דבר לא ימנע בעדו מלהשלים את רצונו, ויפעל לשם כך בכל המצבים, אפילו כשיצטרך לזה מסירות-נפש.

* * *

ט. נוסף על האמור לעיל אודות כללות עניין השליחות, הרי, גם מסדר השליחות דיצחק אפשר ללמוד הוראה ולימוד בסדר השליחות של "וישלח יצחק" שבדורנו:

לפני שיצחק שלח את יעקב לחרן – ברכו⁴⁵

(45) ויש לומר, שגם בזה נראה החידוש של שליחות (לגבי עבדות) – כי היות שהשליח הוא מציאות בפני עצמו וצריך לקיים שליחותו (גם) בקב שלו, אפשר להיות אצלו כמה

תנ"ך בכל יום

בלוח 'היום יום' – יט אדר א':

"החסידיים... היו בקיאים בתנ"ך... אחר לימוד משניות שאחרי תפילת שחרית.. היו אומרים שיעור תנ"ך".

מצינו הוראה דומה ב"סדר היום ואזהרות הקודש מרה"ק זי"ע ר' אהרן קארלינער זצ"ל" אות יו"ד:

"זיהר שילמוד בכל יום משניות וגם יהיה בקי בתנ"ך וב"עוד סדה"י [=סדר היום] שכתב אדמו"ר לאנ"ש בכ"י הקדושה". ואחר התפלה בכל יום... ילמוד תנ"ך ("לבד מערב שבת וערב יו"ט ושבת ויו"ט").

וב"עוד סדר-היום העתקנו מכ"י הקדושה: "ואחר התפילה ללמוד תנ"ך... (כל אלו מופיעים בראש סידור בית אהרן וישראל נ.י. תשב"י (תשי"ב))."

התורה תדריך דרכו

בשיחת ש"פ בראשית תשמ"ה (התוועדויות תשמ"ה כרך א' עמ' 463) קרא הרבי להשתדל שכל יהודי יעסוק בלימוד התורה ללא תנאים – ו"לימוד התורה גופא יקרב אותו לכל עניני יהדות", וכלשון חז"ל: "המאור שבה מחזירו למוטב".

ויש לציין לדברי המאירי בקידושין ל, ב: "כל ששוקד על דרכי התורה אפילו היו בידו עבירות, התורה מגינה עליו שאי אפשר שלא תדריכהו תורתו לשוב מהן".

עצה לכעס

ועוד מסגולת התורה – שמועילה כנגד הכעס – באיגרת הרבי מכ"ב אלול תשי"ב (אגרות-קודש כרך וא"ו עמ' שנו – כאן ב'תרגום חופשי'):

מהראוי שיהיו חקוקים במוחו פרקי משניות אחדים וכמה פרקי תניא – ובשעה שירגיש כעס בלבו אזי ישנן במחשבתו משניות אחדות וכן שורות מתניא ואז מעט אור דוחה הרבה חושך – על-אחת כמה וכמה כשמדובר באור של מאור החסידות, והחשך אינו אלא דמיון...

[ומצינו באיגרות נוספות הוראה של שמירת תקנת לימוד הת"ת – ראה 'אוצר סגולות הרבי' (למברג, תשס"ח) פט"ו].

הנה בפירושו אור החיים הק' למשלי ב,א נמצא הדבר מפורש, שלימוד התורה בחמימות של אש הוא התיקון ל'אש' הכעס: "הכועס... חוטא באש, כי החימום הוא אש יוצא מגופו, וכן הכעס. כנגד אלו צריך ללכת. והליבון הוא עסק התורה בתמידות ביגיעה שהיא [אש], על ידי אש התורה תוציא בליעת האסור שנבלע בגוף האדם בעבירה".

מה השפיע על הגוי?!...

והנה סיפור שסיפר הרבי בשיחת כ"ף מנחם-אב תשל"א (שיחות קודש תשל"א כרך ב' עמ' 438), על אורח גוי מארצות-הברית, מבעלי השפעה הגדולים ב'קונגרס' ו'ב'סנאט' האמריקאי, שביקר בארץ-ישראל, והושפע והתרשם בצורך לסייע לארץ ישראל:

"היה זה בביקורו השני בארץ, כשביקר בשכונת 'מאה שערים'; אחר-כך בכותל המערבי – לא כפי שהוא מצופה... אלא ה'כותל המערבי' בו עומדים יהודים ומתפללים כשמחיצה מפרידה בין עזרת-הנשים לעזרת-הגברים, וברקע נמצאו גם העניים והאביונים אשר מבלבלים את התפילה בבקשתם צדקה.

"אחר-כך נערך עבור האורח סיור ב'שטיבל', ובישיבה שם היה ספסל שבור כו' – ודווקא כל זה הותיר בקרבו רושם עצום, וכששב לושינגטון סיפר על רשמיו מ'הולילנד' [=ארץ-הקודש], והיה זה שסייע בהשגת מטוסי ה'פאנטום' לישראל... "ולא כפי שהיה בביקורו הראשון, שהציגו בפניו את 'מכון ווייצמן', האוניברסיטאות, המלונות הגדולים והרחובות המרווחים – שלא עשו עליו שום רושם כלל!..."

צדקה שמבלבלת השומעים..

בהתייחס לאזכור של "העניים והאביונים אשר מבלבלים את התפילה בבקשת צדקה", יש להעיר כי אכן מצינו כמה פוסקים שהתריעו על הגבאים האוספים צדקה בעת התפילה.

הזמן הנכון לנתינת צדקה בתפילה

ה'שותפות' בין הגוף לנשמה • מדוע היה יצחק כלוא בבית במשך שנים רבות? • על כוחה של התורה לקרב גם את הרחוקים • על ספסל שבור ב'שטיבל' – ומטוסי 'פאנטום' חדישים... • ומדוע לתת צדקה קודם התפילה דווקא? • רשימה נוספת בסדרת 'יסודות בהררי קודש'

מיקרי. וכן הנשמה והגוף יש להם שותפות ואין הגוף רשאי לעסוק בעצמו יותר מעסק הנשמה, וזו היא כוונת הגמרא אומרים לו נשאת ונתת באמונה פירוש, האם קבעת עתים לתורה, שלא עסקת לתאוות גופך יותר מהנשמה".

גם לא בגנות רשעים

בליקוטי שיחות (כרך טו עמ' 216) מסיק הרבי מהעובדה שיצחק היה חמשים ושבע שנים "כלוא בבית" ו"כמת" – שעיקר הדבר היה כדי שלא ידברו על יהודי (אפילו ישראל מומר) לשון הרע. ומכאן למדים על אחת כמה וכמה לגבי בני ישראל אחר מתן תורה, עיין שם. ויש לציין לדברי אור החיים הקדוש על הפסוק ושם איש ישראל המוכה וגו': קשה למה הזכיר הכתוב שמו רק כאן, ולא לעיל במעשה ההכאה? ומתריך: "האדון ברוך הוא אינו חפץ לזלזל אפילו ברשעים, לפרסם מי הם בעלי הדברים המתועבים" [וראיה לכך "ומקושש [=עצים] יוכיח" שלא נזכר שמו (כלל)] – ורק בהמשך הדברים תוך כדי הזכרת שבחו של פנחס שהכוונה היא רק בסיפור שבחו, ולא בגנות אלה שמעשיהם אינם כדבעי, הוזכר שמו של זמרי וגו'.

בהתקרב י"ט כסלו, החג אשר "פדה בשלום נפשי" – עוסקת רשימתנו בעסק התורה, התפילה והצדקה, מעלתן וסגולתן, עליהן אומרת הגמרא בפירוש פסוק זה, ש"כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל... כאילו פדאני לי ולבניי מבין האומות".

לא להרבות 'כלים'...

לא אחת מביא הרבי בשיחותיו את המבואר בחסידות לגבי הנדרש מאדם. מחד, עליו לעשות השתדלות וליצור "כלי" בדרך הטבע כדי שבו ועל ידו תבוא ברכת ה'. מאידך, אסור לו להרבות בעשיית השתדלויות והתחכמויות, והמוסיף גורע. וכפי שכתב הצמח צדק (דרך מצוותיך קז, ב. וראה גם לקו"ת תצא לז, ג) ש"המרבה בלבושים לא העדיף מאומה, ואדרבה מקלקל יותר" – ראה תורת מנחם כרך מז עמ' 66. ועוד. ויש לציין לדברי הצ"ח במסכת שבת לא, א: "הנה מדרך העולם ששני שותפים שיש להם עסק בשותפות, אין אחד רשאי לסחור בעצמו, כי אם לצורך השותפות. כדאמרינן בעלמא השותפין שומרי שכר הם זה לזה, ומה שעסק בטובתו שלא לטובת השותפות, הרי זה אינו נאמן בשותפתו

"ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש וגו'"⁴⁶.

והברכה היא שלא על דרך הרגיל כלל – "ויתן", "יתן ויחזור ויתן"⁴⁷:

דהנה בדרך כלל מברכים תחילה את עיקר הברכה, ולאחרי זה מוסיפים על העיקר, אבל ברכת יצחק היתה באופן כזה שמלכתחילה התחיל בהוספה ("מלכתחילה אריבער") – "ויתן", בוא"ו המוסיף לפני "יתן".

וגם: תוכן ברכת יצחק הוא "עיקר ומקור כל הברכות לעולם", מכיוון ש"עיקר ההשפעה בריבוי אור וחיות ביותר" הוא דווקא על־ידי יצחק, בחינת גבורות, "לפי שיש בהם תגבורת אור וחיות בכוח עצום יותר כו"⁴⁸.

והברכות הם לכל לראש בגשמיות העולם – "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש וגו'" – בבני, חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי.

ולאחרי זה – הברכות כוללות בעבודתו הרוחנית של השליח, בלימוד התורה, נגלה ופנימיות התורה, וקיום המצוות⁵⁶, ובעיקר – ברכות בקיום שליחותו בפועל בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

וכן בעת מינוי השליח – מקבלים עוד פעם את ברכת "יצחק", וגם כשיוצאים בשליחותו, מקבלים מיד ברכות נוספות מהקב"ה – "והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך, והנה אנוכי עימך ושמרתך בכל אשר תלך וגו'", שיצליח בקיום השליחות ד"ו"פרצת וגו'" – הפצת המעיינות חוצה.

כלומר: נוסף לכך שהמשלח, נשיא דורנו, אמר והורה שקיבל את הנשיאות מאביו בתנאי שכל

בלבולים בקיום שליחותו, ולכן זקוק הוא לברכות להסיר הבלבולים כו; משא"כ העבד בטל לגמרי אל אדונו, עד שהוא מציאות האדון, ובמילא אינו עושה שום חשבונות בקיום ציווי האדון.

(46) פרשתנו כז, כח ואילך.

(47) וגם זה פשוטו של מקרא, ואדרבה – פירוש הראשון בפרש"י.

(48) סידור עם דא"ח שער התקיעות רמז, א"ב.

(49) שבת סג, א, וש"נ.

(50) ב"ר פס"ו, ג.

(51) פרשתנו כח, א ואילך. וראה שם, ז: וירא גו' כי ברך יצחק את יעקב ושלח אותו גו'.

בך כל משפחות האדמה ובזרעך, והנה אנוכי עימך ושמרתך בכל אשר תלך וגו"⁵², ועד שהדבר פעל מיד ביעקב – "וישא יעקב רגליו, משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת"⁵³, עד ש"כוחו גדול"⁵⁴.

'מכך אפשר ללמוד גם בנוגע ל"וישלח יצחק" בדורנו זה – בקשר לכינוס השלוחים הנוכחי⁵⁵:

לפני ש"יצחק" שבדורנו שולח שליח – הרי הוא מברך אותו, ובברכות שלמעלה ממדידה והגבלה – "יתן ויחזור ויתן", ובברכות הכי גדולות – "מקור כל הברכות לעולם".

ולכל לראש – ברכות בגשמיות, "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש וגו'", שיתברכו בפרנסה בהרחבה, "ויפרך וירבך גו'" – בבני, חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי.

ולאחרי זה – הברכות כוללות בעבודתו הרוחנית של השליח, בלימוד התורה, נגלה ופנימיות התורה, וקיום המצוות⁵⁶, ובעיקר – ברכות בקיום שליחותו בפועל בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

וכן בעת מינוי השליח – מקבלים עוד פעם את ברכת "יצחק", וגם כשיוצאים בשליחותו, מקבלים מיד ברכות נוספות מהקב"ה – "והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך, והנה אנוכי עימך ושמרתך בכל אשר תלך וגו'", שיצליח בקיום השליחות ד"ו"פרצת וגו'" – הפצת המעיינות חוצה.

כלומר: נוסף לכך שהמשלח, נשיא דורנו, אמר והורה שקיבל את הנשיאות מאביו בתנאי שכל

(52) ויצא כח, יד ואילך.

(53) שם כט, א ובפרש"י.

(54) פרש"י שם, י.

(55) ובפרט שיום התחלת הכינוס הוא בשבת קודש מברכים וערב ראש־חודש כסלו, שכל ראש־חודש הוא מעין ראש־השנה (ומקבל מברכת ראש־השנה), ובפרט ר"ח כסלו – הכולל י"ט כסלו, ראש־השנה לחסידות. והרי עיקר ההמשכה דראש־השנה היא על־ידי יצחק וברכת יצחק ("ויתן לך") – כמבואר בסידור שבהערה 48.

(56) ע"ד סדר הנהגת הבעש"ט, שלכל לראש עזר לבני ישראל

בגשמיות (עוד קודם לגמרי מהתגלותו), ואחרי־כך – ברוחניות. וראה בזכרונות כ"ק מו"ח אדמו"ר.

חידוש בעניין השליחות

ההסבר היחיד לחושך הגלות

...מזה מובן הלימוד וההוראה שכל יהודי לוקח משליחות יעקב לחרן, שהקב"ה הוריד את נשמתו (של היהודי) מ"באר שבע" כאן למטה ב"חרנה", לעשות דירה לו יתברך בתחוננים. והגם שזו ירידה הכי גדולה, עד שלא בערך, אינו צריך להתפעל מזה, כיוון שהוא שלוחו של הקב"ה, ושלוcho של אדם העליון כמותו, עד "כמותו דהמשלח ממש" (כביכול).

ואדרבה: כיוון שהוא נמצא ב"חרנה", ששם לא רואים בגלוי את ההשפעה של המשלח, הרי הוא זקוק עוד יותר, ובמילא הוא מקבל, את תוקף וכוח המשלח. ודווקא על-ידי הירידה גדולה – נפעלת עלייה הכי גדולה, למעלה ממקום ("באר שבע") שממנו ירדה הנשמה.

והלימוד מודגש עוד יותר כאשר בניישראל נמצאים בגלות, שבשליחות של ירידת הנשמה בגוף עצמה – זוהי ירידה גדולה יותר, "אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם", לא מיבעי בזמן רדיפות וגזירות המלכות בחושך הגלות, אלא אפילו בזמן (כמו עתה) שיהודים נמצאים במלכות של חסד, ועובדים עבודתם במנוחת הנפש ומנוחת הגוף – עם כל זה אין זה דומה למצב האמיתי שבניישראל צריכים להיות בו, סמוכים על שולחן אביהם, עד באופן ש"והיו עיניך רואות את מוריך".

ובמילא זקוקים הם יותר להגיע לתוקף וכוח המשלח, ועל-פי הכלל שירידה צורך עלייה, וככל שהירידה גדולה יותר, אזי העלייה הבאה לאחרי זה גדולה יותר – ואם כן מובן שהירידה בגלות, מביאה לעלייה וגילוי גדול יותר של כוח המשלח אצל השליח, וגם – גילוי גדול יותר בכל העניינים, בדוגמא כפי שהיה בגלות מצרים, שהביא ל"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", ועל-אחת-כמה וכמה בגלות זה האחרון, שנמשך כבר למעלה מ-1900 שנה, וההסבר היחיד לכך הוא – שזה כדי להביא ל"רכוש גדול" שלא בערך כלל – בגאולה האמיתית והשלימה. – ולהעיר, שכעת, לאחרי כל כך הרבה שנים בגלות, גם זה כבר לא הסבר, כיוון שכבר מזמן היו יכולים לקבל ה"רכוש גדול" העתיד.

ועל-פי זה יש לומר הטעם לזה שדווקא בדורות האחרונים בגלות, בא החידוש בעניין השליחות על-ידי רבותינו נשיאינו בכלל, ובמיוחד – על-ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – "וישלח יצחק" שלוחים, שהכניס כוח חדש בכללות עניין השליחות של כל יהודי (בתור שלוחו של הקב"ה), על-ידי זה שציווה ונתן כוח שהשליחות של כל יהודי בדורנו היא להפיץ תורה ויהדות והפצת המעיינות חוצה. ואמר שלשם כך יש צורך ביציאה ממקומו ומצבו – "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", ולהגיע ליהודים בכל מקום שהם... ועל-פי הנ"ל יש לומר הטעם לזה, שככל שחושך הגלות הוא ארוך ועמוק יותר – כך יש צורך גדול יותר בעבודת השליחות ד"חרנה", להגיע ליהודים בכל מקום שהם ולעוררם שיתמסרו עוד יותר לכל ענייני יהדות.

(משיחת שבת תולדות, מברכים: החודש וערב ראש-חודש כסלו ה'תנ"א; התועדויות תנ"א, כרך א, עמ' 327-328)

ביותר שיכולות להיות: "ויתן לך – יתן ויחזור ויתן – האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ גו", וכמה וכמה מברכות אלו כבר התקיימו בפועל – די אם יתבונן בחייו הפרטים, בחיי בני ביתו ובהצלחה שהיתה בעבר בקיום השליחות שלו למעלה מדרך הטבע – ויראה את ריבוי ברכות המשלח שבוה. ועוד והוא העיקר: כוונת כל הברכות היא – להוסיף כוחות ומרץ בקיום השליחות בפועל, אשר "נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת", ו"כוחו גדול" בשליחותו בעולם, מבלי הבט על כל ההעלמות והסתרים ומניעות ועיכובים שמסביבו. ואדרבה: על-ידי העבודה בקיום השליחות ב"חרון אף של עולם" – יהיה "ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן רבות"⁵⁷, החל מעשירות בגשמיות, וגם – עשירות ברוחניות: עד כמה שהיה "כוחו גדול" בקיום שליחותו עד עתה – הרי תמיד הולך ומוסיף "מעלין בקודש"⁵⁸ ו"מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, מאתיים רוצה ד' מאות"⁵⁹, וכן הלאה.

(משיחות שבת פרשת תולדות, מברכים: החודש וערב ראש-חודש כסלו ה'תשמ"ח; התועדויות תשמ"ח, כרך א עמ' 498-504 – תרגום מיידיש)

57 ויצא ל.מג.

58 ברכות כח, א. וש"נ.

59 ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, י. רמב"ן ובחי"ס פ"פ חיי-שרה. שערי תשובה לר"י בכו. מנורת המאור להר"י אלנקווה ח"ד פ"ד עמ' 250.

העניינים יהיו בחדש וברחמים, וכמובן שהדבר חל על כל שלוחיו (שהם "כמותו" דהמשלח) – מברך המשלח את כל אחד ואחד לפני שיוצא בשליחותו, בעת מינוי השליחות, ואחר-כך גם בהתחלת השליחות.

והברכות נמשכות על כל משך זמן השליחות, וגם ל"זרעך" עד סוף כל העולם.

וכפי שרואים בפועל בקיום ברכות אלו – אצל השלוחים שנתמנו לפני עשר שנים, עשרים שנה (וכיוצא בזה) – שכולם הסתדרו, ב"ה, והעמידו משפחות בבנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, בבני, חיי ומוזני רוויחי ובכולם רוויחי, ונוסף לזה – רואים את הברכות שלמעלה מדרך הטבע בהצלחת השלוחים במילוי שליחותם בהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה.

והרי, ברכות אלו הן ברכות הכי גדולות, אלא, שמצד הרגילות, לפעמים לא שמים לב לזה כדבעי, וטועים לחשוב שלא מקבלים מהמשלח את כל הברכות הדרושות.

יא. ומכאן מענה לשלוחים השואלים ומבקשים ברכות בעניינים שונים, החל מפרנסה בגשמיות, כדי שיוכלו למלא את שליחותם במילואה ללא כלבולים צדדיים:

המשלח מברך את כל אחד ואחד מהשלוחים עוד לפני צאתו לשליחותו, וממשיך ומברך אותו בכל הברכות הדרושות לו, עד לברכות הגדולות

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו־כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130